

Nr 54.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående frågor om befrielse från betalningsskyldighet till kronan.

(1:a avd.)

1:o) **Avgörandet av frågor om befrielse från ersättningsskyldighet i vissa fall m. m.** I propositionen nr 74 har Kungl. Maj:t (punkt 1 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 februari 1950) föreslagit riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1950/51 avgöra frågor om befrielse från ersättningsskyldighet m. m. i den utsträckning, som av departementschefen i berörda statsrådsprotokoll angivits.

Bemyndigande för Kungl. Maj:t att avgöra frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan i angiven utsträckning har tidigare av riksdagen lämnats för ett vart av budgetåren 1945/50. Ehuru här avsedda ärenden numera icke uppgå till samma betydande antal som under åren närmast efter beredskapstidens slut, ha dock såväl ärendenas art som deras antal synts departementschefen motivera det förenklade behandlings sätt, som vinnes om dessa frågor i viss utsträckning kunna avgöras av Kungl. Maj:t.

Utskottet tillstyrker, att bemyndigande av här avsett innehåll lämnas även för nästa budgetår. I likhet med vad som gällt för innevarande budgetår bör Kungl. Maj:t även till 1951 års riksdag lämna en redogörelse för av Kungl. Maj:t meddelade beslut om befrielse från ersättningsskyldighet, varom här är fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1950/51 avgöra dels frågor om befrielse från i judiciell ordning ålagd ersättningsskyldighet till kronan på grund av förlust av eller skada å egendom tillhörande krigsmakten, dels ock frågor om efterskänkande av fordran som grundar sig på kronans regressrätt mot förare av kronans motorfordon, luftfartyg etc. enligt de i ämnet gällande ansvarsreglerna, allt i den mån kronans fordran i det särskilda fallet icke överstiger 5 000 kronor.

2:o) **Befrielse för K. H. T. Larsson m. fl. från viss skadeståndsskyldighet m. m.** Kungl. Maj:t har (punkterna 2—8) föreslagit riksdagen medgiva i förberörda statsrådsprotokoll den 3 februari 1950 angivna personer, dödsbo och rederi befrielse, i vissa fall helt och i övriga fall delvis, från dem åliggande skadeståndsskyldighet m. m.

Departementschefen har beträffande vart och ett av ifrågavarande ärenden lämnat en redogörelse för de omständigheter, som föranlett åläggande av ersättningsskyldighet till kronan, och för de skäl, varå förslag om befrielse helt eller delvis från ersättningsskyldighet grundas. Härutinnan torde få hänvisas till propositionen.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen i tidigare liknande fall medgivit befrielse från ersättningsskyldighet till kronan enligt i huvudsak samma grunder, som av departementschefen nu förordats, får utskottet tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts i förevarande proposition under punkterna 2—8 framlagda förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva,

a) att Karl Hans Tage Larsson må, därest han inom tid som av Kungl. Maj:t bestämmes till försvarets civilförvaltning inbetalar ett belopp av 300 kronor, befrias från återstående skadeståndsskyldighet till kronan på grund av utslag den 1 november 1945 av Södra Roslags domsagas häradsrätt;

b) att Curt Sten William Sanderson, Lars-Åke Herbert Westling och Gösta Edvin Götmalm befrias från dem på grund av Kungl. Maj:ts utslag den 25 november 1948 regressvis åvilande ersättningsskyldighet till kronan ävensom från skyldigheten att återgälda statsverket dess kostnad med anledning av att målsäganden vid krigsrätten åtnjutit fri rättegång samt att, därest i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 februari 1950 omfördörd olycka kommer att framdeles föranleda utgivande av ytterligare ersättning, dessa kostnader skola stanna på kronan;

c) att Gösta Egon Klettner, därest han inom tid som Kungl. Maj:t bestämmer till försvarets civilförvaltning inbetalar ett belopp av 2 000 kronor, befrias från återstående ersättningsskyldighet till kronan på grund av Särskilda krigsrättens i Stockholm utslag den 30 oktober 1948;

d) att vardera av Björn Olof Hjalmar Thorén och Sven Nikolaus Gustafsson, därest han inom tid som Kungl. Maj:t bestämmer till försvarets civilförvaltning inbetalar ett belopp av 50 kronor och visar sig ha fullgjort sin ersättningsskyldighet gentemot H. S. T. Nilsson, befrias från återstående ersättningsskyldighet till kronan på grund av krigshovrättens utslag den 4 mars 1949;

e) att ingenjören Axel Bertil Kullgren och dödsboet efter civilingenjören Rolf Hakon Lindblom må, därest de inom tid som av Kungl. Maj:t bestämmes till försvarets civilförvaltning inbetala 6 606 kronor 40 öre, befrias från återstående del av i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 februari 1950 angiven betalningsskyldighet till kronan;

f) att Carl August Vilhelm Svensson befrias från honom jämlikt Svea hovrätts dom den 13 juli 1943 ålagd ersättningsskyldighet till kronan;

g) att rederiet för motorsegelfartyget Emanuel av Ålabodarna befrias från skyldigheten att fullgöra rederiet genom Kungl. Maj:ts dom den 30 november 1948 ålagd ersättningsskyldighet för rättegångskostnader till belopp av 1 700 kronor.

3:o) **Avtal om visst underhandsackord.** Kungl. Maj:t har (punkt 9) föreslagit riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna i förberörda statsrådsprotokoll den 3 februari 1950 angivna avtal mellan Svenska gymnastikförbundet och fortifikationsförvaltningen, arméförvaltningens tyg- och intendenturavdelningar samt marinförvaltningen, avseende genomförandet av underhandsackord med borgenärerna hos världssportutställningen 1949.

I samband med anordnandet av Lingiadens världssportutställning 1949 upplät Stockholms luftvärnsregemente mark inom regementets övningsområde till utställningen. Vidare utlånades från Svea ingenjörkår materiel till utställningen varjämte transporter utfördes för utställningens räkning dels genom Svea ingenjörkår och dels genom Stockholms örlogsvarv. Dessutom försåldes av Stockholms kustartilleriförsvaret ett antal rökfacklor till utställningen.

Sedan Svenska gymnastikförbundet i november månad 1949 för borgenärerna hos 1949 års världssportutställning framlagt ett förslag om underhandsackord, ha arméförvaltningens tyg- och intendenturavdelning var för sig accepterat gymnastikförbundets förslag till ackord, i båda fallen dock med förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande. Tygavdelningens fordran avser hyresersättning för utlånad materiel med 1 881 kronor samt eventuellt skadestånd för ej återlämnad materiel med 210 kronor 14 öre. Intendenturavdelningens fordran uppgår till 522 kronor 60 öre, avseende kostnaderna för bensen, som förbrukats vid transporter för utställningens räkning. Ackordserbjudandet skulle kunna giva de oprioriterade borgenärerna ett ackord av minst 30 procent under det att i händelse av konkurs utdelningen skulle bli något över 2 procent. Med hänsyn till att underhandsackordet måste anses för kronan gynnsamt har arméförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte godkänna de omnämnda, villkorligt slutna avtalen.

Marinförvaltningens fordringar å världssportutställningen uppgå för försåld materiel till 360 kronor och för transporter till 179 kronor. Även marinförvaltningen har underställt Kungl. Maj:ts prövning frågan om godkännande av förenämnda underhandsackord.

Slutligen har fortifikationsförvaltningen att av utställningen fordra 4 440 kronor, avseende kostnader för återställningsarbeten å den mark som upplåtits till utställningen av Stockholms luftvärnsregemente. Jämväl fortifikationsförvaltningen har funnit det vara för kronan förmånligast att antaga framlagt ackordsförslag och har under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande undertecknat avtalet om underhandsackordets genomförande.

Departementschefen har tillstyrkt att gymnastikförbundets förslag om underhandsackord biträdes med avseende å de av fortifikations-, armé- och marinförvaltningarna anmälda fordringarna. Då det av riksdagen budgetårsvis lämnade bemyndigandet att avgöra frågor om avstående av fordringsrätt icke kunde anses omfatta ifrågavarande ärenden syntes emellertid fordras riksdagens medgivande för att Kungl. Maj:t skulle kunna medverka till här avsedda eftergift.

Utskottet. Även utskottet anser sig kunna tillstyrka, att gymnastikförbundets förslag om underhandsackord biträdes med avseende å berörda fordringar. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 februari 1950 angivna avtal mellan Svenska gymnastikförbundet och fortifikationsförvaltningen, arméförvaltningens tyg- och intendenturavdelningar samt marinförvaltningen, avseende genomförandet av underhandsackord med borgenärerna hos världssportutställningen 1949.

4:o) **Avskrivning av vissa fordringar.** Kungl. Maj:t har (punkt 10) föreslagit riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva försvarets civilförvaltning att i samråd med vederbörande ämbetsverk, som med avseende å varje fordran är att betrakta som huvudman, utan hinder av gällande bestämmelser avskrivna i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 februari 1950 avsedda fordringar till ett sammanlagt belopp av 3 398 kronor 37 öre.

Ifrågavarande fordringar, avseende 711 ersättningsärenden, hava antingen icke kunnat indrivras på grund av svårighet att identifiera gäldenären eller ock bedömts vara till beloppen så ringa, att indrivningskostnaderna icke skulle stå i rimlig proportion till fordringsbeloppen, vilka variera mellan 25 öre och 70 kronor och i allmänhet avse förkommen materiel.

Gällande avskrivningsregler medgiva icke, framhåller departementschefen, avskrivning av fordringar, om vilka här är fråga, utan att ytterligare tidskrävande och kostsamma åtgärder i syfte att indriva fordringarna först vidtagits utan resultat. Icke heller kan åt Kungl. Maj:t budgetårsvis lämnat bemyndigande att avgöra frågor om avstående av fordringsrätt anses omfatta dessa ärenden. Departementschefen har emellertid erinrat om att riksdagens revisorer i olika sammanhang (senast i berättelsen om den år 1948 verkställda granskningen, § 7) framhållit angelägenheten av att omarbetning av avskrivningsreglerna kommer till stånd och i anslutning därtill bland annat uttalat såsom lämpligt att, i avbidan därå, försvarets civilförvaltning borde erhålla bemyndigande att avskrivna vissa i berättelsen berörda bagatellärenden inom försvarets verksamhetsområde. Enligt departementschefens mening talade praktiska skäl för att civilförvaltningen lämnades medgivande att i samråd med det ämbetsverk, som med avseende å varje särskild fordran vore att betrakta såsom huvudman, avskrivna de i framställningen avsedda fordringarna.

Utskottet anser praktiska skäl tala för den av departementschefen förordade anordningen och hemställer därför,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva försvarets civilförvaltning att i samråd med vederbörande ämbetsverk, som med avseende å varje fordran är att betrakta som huvudman, utan hinder av gällande bestämmelser avskriva i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 februari 1950 avsedda fordringar till ett sammanlagt belopp av 3 398 kronor 37 öre.

Stockholm den 28 mars 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 52.
